

RGLB

HORIZON 2025
BESLUITEN EN ACTIEPLAN

REGULIERE GROOTLOGE VAN BELGIË

HORIZON 2025 BESLUITEN EN ACTIEPLAN

December 2015

VOORWOORD

Onderhavig document is vertrouwelijk en uitsluitend voorbehouden aan de leden van de Reguliere Grootloge van België. Hij mag niet verdeeld worden buiten de Obediëntie tenzij met uitdrukkelijke toelating van het Grootsecretariaat. Het is het resultaat van drie jaar intensieve overwegingen die startten in 2012 en de gezamenlijke arbeid zijn van het Grootcomité en de Loges, in het bijzonder de A.L. Astraea.

Het document is met opzet compact gehouden om een zo handig mogelijk formaat te garanderen dat als instrument tot nadenken en actie kan dienen. Alle documenten waarop deze publicatie steunt zijn in hun geheel te downloaden van de ledensite.

De titel zelf onthult reeds de reikwijdte: « RGLB – Horizon 2025 »

INHOUDSTAFEL

I. Situatie en belangrijkste feiten

1. Visie, Missie en strategische benadering	6
2. Huidige situatie van de Vrijmetselarij	6
A. Zwaktes	6
B. Dreigingen	7
C. Sterktes	8
D. Kansen	9
3. Wat er sedert 2012 ondernomen is door de RGLB	9

II. Belangrijke overwegingen naar aanleiding van de acht rondetafelgesprekken

1. Openheid naar de buitenwereld RGLB	10
2. Informatiebeleid	11
3. Motivering van kandidaten en Broeders	11
4. Conflicten	13

III. Aanbevelingen en acties

1. Op het vlak van de Grootloge	13
2. Op het vlak van de Loges	15

I. SITUATIE EN BELANGRIJKSTE FEITEN

1. Visie, missie en strategische benadering van de Reguliere Grootloge van België

Visie: deze is vastgelegd in artikel 2 van de Constitutie: *“Een initiatiek genootschap dat door zijn symbolisch onderricht de mens geestelijk en moreel wil verheffen en aldus bijdraagt tot de vervolmaking van de mensheid door de toepassing van een ideaal van vrede, liefde en broederlijkheid.”*

Missie: De Grootloge – d.w.z. het Grootcomité en de Grootofficieren alsook de verschillende commissies – en haar Loges moeten bijdragen om in de schoot van de Grootloge en haar Loges de voorwaarden en de nodige ruimte te creëren en te behouden die nodig zijn voor de zelfontplooiing van de Broeders die zich spiritueel en moreel willen ontwikkelen.

Strategische benadering: In de eerste plaats betrachten we een verhoging van de kwaliteit zonder daarbij de toename in kwantiteit uit het oog te verliezen (het aantal zal voorvloeien uit de kwaliteit). Hierbij is het primordiaal om het probleem van de vrijwillige ontslagen op te lossen. Deze zijn in verhouding tot de inwijdingen te talrijk, ondanks een jaarlijkse netto groei van 2.3 % (na aftrek van dubbel lidmaatschap). In deze strategie bevinden de Loges zich op de eerste lijn. De actieve steun van de Grootloge hierbij is een evidentie. De middelen die zij ter beschikking hebben om deze strategie uit te voeren beginnen met de kwaliteit bij de aanwerving vanuit de profane wereld en gaan verder door een gepast integratiebeleid van de nieuwe Leerlingen en de verdere opvolging van de Meesters in hun maçonnieke leven.

2. Huidige situatie (SWOT) van de Vrijmetselarij (Globaal en de RGLB)

A. ZWAKTES – WEAKNESSES

(INHERENT AAN DE VRIJMETSELARIJ EN DE RGLB)

- o op wereldniveau stellen we een daling van het ledenaantal vast; momenteel blijven er nog een 2,5 à 3 miljoen vrijmetselaars over van de ongeveer 6 miljoen in de jaren zestig.
- o een oubollig imago.
- o gebrek aan zichtbaarheid.
- o de aanwezigheid van de broeders (op de zittingen) kan beter.
- o De waarden van de reguliere vrijmetselarij (het begrip Orde, de strengheid, de discretie, ...) zijn in tegenstelling met heel wat profane waarden die nu als belangrijk aanzien worden.

- o reguliere vrijmetselarij is uitsluitend voor mannen; dit is een inherente bepaling van onze Orde.
- o verbod op bezoek bij niet-erkende obediënties.
- o de gemiddelde leeftijd is vrij hoog, ongeveer 57 jaar, terwijl jongeren aanzetten tot aanwerven van jongeren.
- o er is geen hiërarchisch gezag van de Grootloge over de Loges; ook dit is inherent aan de Orde.
- o de rotatie van de Achtbare Meesters en hun Commissie in de Loges die jaarlijks of tweejaarlijks plaatsvinden, kunnen de lange termijnplanning van de Loge bemoeilijken; dit is eveneens een vastgelegd gegeven in de vrijmetselaarsorde en haar werking.
- o de RGLB telt momenteel minder dan 2000 Broeders hetgeen sommigen beschouwen als weinig in vergelijking met andere Obediënties.
- o de helft van de ontslagen van de Broeders van de RGLB gebeuren in de eerste vijf jaar van hun lidmaatschap in de Orde.

B. DREIGINGEN –THREATS

(ONAFHANKELIJK VAN DE VRIJMETSELARIJ EN DE RGLB)

- o verlies van het begrip Orde in de profane wereld waar individualisme hoogtij viert.
- o druk profaan leven.
- o de mannen moeten hun rolverdeling en deelname in het gezin inplannen waardoor er minder tijd beschikbaar is om zich te wijden aan hun spirituele ontwikkeling.
- o toename van een gevoel van het vergankelijke en de relativiteit in de profane maatschappij; echtscheidingen, veranderingen van werk, euthanasie...
- o banalisering van de toegang tot informatiebronnen: het web staat hier op de eerste lijn.
- o het bestaan van obediënties met een maatschappelijk engagement (politieke en maatschappelijke thema's bespreken is in veel opzichten eenvoudiger dan de bevraging over zichzelf) en gemengde obediënties.

- o verlies aan maçonnieke cultuur en problemen betreffende het beheer van enkele Grootloges in de wereld.
- o antisemitisme, racisme, homovrees.

C. STERKTES- STRENGTHS

(ONDER HET BEHEER VAN DE VRIJMETSELARIJ EN DE RGLB)

- o rechtmatigheid van de Reguliere Traditie.
- o duidelijke stellingname van de RGLB: waarde waarop wij ons beroepen is het spirituele onderzoek (als bewijs waarvan er een voortdurende jaarlijkse netto groei is van de RGLB met ongeveer 2%, bovendien is de gemiddelde leeftijd bij de RGLB jonger (57 jaar) dan het maçonniek gemiddelde wat niet het geval is in andere obediënties bv. 62 jaar in de Droit Humain.
- o internationale betrekkingen van de RGLB, de zogenaamde “ reguliere” Vrijmetselarij is op wereldniveau de belangrijkste.
- o rijkdom en verscheidenheid van de gebruikte ritussen (10) in de schoot van de RGLB; dit bestaat niet in de andere obediënties.
- o continuïteit en constante visie in de tijd op het niveau van de Grootmeesters van de RGLB (cfr broederketen).
- o grote vrijheid die de RGLB toestaat in het spirituele zoeken (vrij onderzoek, verdraagzaamheid) in vergelijking met de dogma's opgelegd door de religies (namelijk van Het Boek). Het discours van de RGLB is op dit vlak in overeenstemming met de nood aan vrijheid en zelfstandigheid van het denken die heerst onder de profanen die op spiritueel onderzoek gaan, in het bijzonder bij diegenen die gebroken hebben met hun Kerk.
- o bestendigheid: de Vrijmetselarij bestaat reeds 300 jaar.
- o de menslievende inzet van de RGLB via HAB (Hôpital Assistance Belgique) en de filantropische acties.
- o het verbod op politieke en godsdienstige onderwerpen evenals het behandelen van maatschappelijke thema's is een waarborg voor de sereniteit binnen de Loges en het vermijdt een polemiek met de profane wereld.
- o historisch gezien is de RGLB opgericht door Loges (wat voor een groot aantal Grootloges elders niet het geval is) hetgeen een sterke verankering onder de Broeders tot gevolg heeft.

D. KANSEN – OPPORTUNITIES

(ONAFHANKELIJK VAN DE VRIJMETSELARIJ EN DE RGLB)

- o De spirituele zoektocht en de nood aan zingeving blijven bestaan ondanks de neergang van een religieus gevoel en het verval van de kerkbezoeken.
- o Sociale netwerken: zij bieden een mogelijkheid tot openheid, verjonging en een grotere zichtbaarheid in de profane wereld.
- o De nood aan engagement (inzet – deelname) blijft bestaan bij de jongeren.

3. Wat er sedert 2012 ondernomen is

Alle documenten die in dit punt vernoemd worden, kunnen gedownload worden van de ledensite. Het zijn kopies van de belangrijkste documenten die sedert het begin van de overwegingen in september 2012, opgesteld werden en verspreid naar de Loges (via de Algemene Colleges en de Commissies van de Loges). Hieronder volgt een herinnering van de opeenvolgende etappes die reeds doorlopen werden:

A. SEPTEMBER 2012: de A.L. Astraea stelt een statistische analyse voor over de evolutie van het ledenaantal van de RGLB sedert 1996 (bijlage 1) op vraag van het Grootcomité.

B. SEPTEMBER 2013: samenvattend verslag van de studie van de A.L. Astraea betreffende de aanwerving en de trouw van de Broeders van de RGLB (bijlage 2).

C. April 2014: tijdens het Algemeen College van 22 april 2014 worden de gezamenlijke besluiten van het Grootcomité en Astraea betreffende de aanwerving en de trouw van de Broeders van de RGLB voorgesteld (bijlage 3).

D. Oktober 2014: de eerste aanbevelingen tot uitvoering aangaande aanwerving en trouw worden in het Grootcomité in werking gezet.

E. Januari tot mei 2015: In 8 Rondetafelgesprekken worden de actielijnen van de RGLB betreffende aanwerving en trouw voorgesteld aan de Commissies van Officieren-Dignitarissen van de 55 Loges van de RGLB. Meer dan 270 broeders nemen hieraan deel ! (bijlage 5).

F. Juli 2015: nieuwe statistische analyse van de gegevens van het Grootsecretariaat voor de periode tussen 1996 en 2015 dat een antwoord formuleert op de vraag op welk moment in de maçonnieke loopbaan de Broeders de RGLB verlaten (bijlage 6).

G. Juli tot november 2015: samenvatting van de Rondetafelgesprekken geleid door de EEBBr Patrick Vandamme en Guy Deltenre (zie punt II hierna) en uitwerking van een programma van verschillende actiepunten die van start gaan vanaf 2016 (zie punt III hierna).

II. BELANGRIJKE OVERWEGINGEN NAAR AANLEIDING VAN DE ACHT RONDETAFLGESPREKKEN

Opmerkingen en aanbevelingen van de deelnemers (als aanvulling op de vaststellingen en besluiten van het Grootcomité en Astraea):

1. Openheid van de RGLB naar de buitenwereld

- o De openheid van de RGLB naar de profane wereld blijft ondermaats.
- o Er bestaat intern een zekere angst om zich te outen (soms om voor de hand liggende en begrijpelijke redenen), hetgeen wij moeten aanvaarden.
- o De openheid naar de buitenwereld moet ondanks de noodzaak eraan, een zekere graad van mysterie behouden om de profanen aan te sporen om verder te gaan.
- o De openheid moet met de nodige omzichtigheid gepaard gaan om het risico op infiltratie van antivrijmetselaars te voorkomen (risico van Opendeur events).
- o De openheid is nodig om tot een verjonging van de obediëntie te komen.
- o Het huidig gebrek aan zichtbaarheid van de RGLB in Vlaanderen is een reëel probleem in vergelijking met de andere obediënties. Het is van essentieel belang om onze eigenheid ten opzichte van hen te onderstrepen.
- o De informatie naar de partners van de Broeders is belangrijk om hen er meer bij te betrekken. Zo kunnen zij helpen om de inspanningen van de Broeders gemakkelijker te aanvaarden en om hen hierin te steunen.
- o De openheid naar de buitenwereld is zeer belangrijk voor de verjonging van ons profiel want jonge Broeders zullen andere jonge profanen aantrekken.

2. Informatiebeleid (naar de buitenwereld toe en tijdens de aanwervingsprocedure)

- o Tijdens opendeurdagen worden de geïnteresseerde bezoekers afgeschrikt door de lange duur en de ingewikkelde procedure van onderzoek en toelating (symptoom van alles onmiddellijk ...).
- o Men moet beseffen dat de jongeren op een andere manier communiceren (sociale netwerken ...) maar dat hun drang tot engagement reël blijft.

3. Motivering en verantwoordelijkheid van de kandidaten en de Broeders

- o Twee grote oorzaken van het verlaten van de obediëntie zijn het verbod op bezoek aan niet-erkende obediënties en het artikel 1. Dit zijn echter niet de belangrijkste !
- o Andere oorzaken van vertrek buiten de conflicten zijn:
 - o De maçonnieke burn-out; te veel maçonnieke verplichtingen, hogere graden enz.
 - o plafonnering in de blauwe graden.
 - o teleurstelling omdat men geen functie krijgt
 - o een broeder die niet wordt bezig gehouden is een bezorgde broeder. Hierbij hoeven verantwoordelijkheden niet noodzakelijk vertaald te worden in functies.
 - o de prioriteiten worden verlegd naar gezin en vrijetijdsbesteding
- o De aanwezigheid van de broeders op de zittingen blijft onvoldoende:
 - o Men moet niet denken dat het spreiden van de zittingen in de tijd de aanwezigheid zal verbeteren, het omgekeerde doet zich voor want de banden worden juist versterkt door een hogere frequentie (bv De Oude Plichten).
- o De helft van de leden die weggaan doen dit in de eerste vijf jaar na hun aansluiting en dit gebeurt hoofdzakelijk op drie tijdstippen: na de inwijding, na het bekomen van de Meestergraad en na de termijn als Voorzittend Meester:
 - o Opmerking: de automatische loonsverhogingen na verloop van één jaar zouden geen systematische verworvenheid mogen zijn (invloed van te kleine frequentie, onvoldoende betrokkenheid). Eén Loge heeft een lijst opgesteld van 40 punten waaraan de kandidaten voor verhoging in graad dienen te voldoen.

- o De bekwaamheid van de onderzoekers is essentieel want wat is kwaliteit?
 - o Het is van bijzonder belang om na te gaan in hoeverre nieuwsgierigheid de profaan drijft tot een kandidatuur.
 - o De verwachtingen/motieven kunnen veranderen met de tijd, het opvolgen is dus belangrijk.
 - o De vrijmetselarij is een levenservaring en dus veel meer dan een verstandelijke methode.
 - o De instructies, seminaries en brochures zijn goed maar maçonnieke arbeid is iets anders.
- o De factor “sfeer” en de feestelijke kant van de loge zijn belangrijk:
 - o Activiteiten buiten de zittingen van de Loge spelen een belangrijke rol in de trouw van de leden.
 - o Het plezier om samen te zijn (broedermalen in het bijzonder) is ontegensprekelijk van het grootste belang.
- o Er wordt eveneens voorgesteld om zich meer te concentreren op diegenen die blijven (de overgrote meerderheid) dan op diegenen die weggaan:
 - o Een vertrek wordt niet noodzakelijk beschouwd als een falen voor de Loge.
 - o Waarom zou men moeten denken dat men Vrijmetselaar is voor het leven?
 - o Men kan zich best inbeelden dat men de Vrijmetselarij verlaat als men gevonden heeft wat men kwam zoeken.
 - o De ontgoocheling maakt deel uit van het leven.
 - o Men moet bijzondere aandacht schenken aan die broeders die wel lid blijven maar niet actief zijn:
 - o Seminaries voor meesters blijven een belangrijk middel tot integratie.
 - o Het is niet omdat Leerlingen moeten zwijgen dat men niet naar hen moet luisteren en met hen in dialoog treden:
 - o Een Leerling blijft gedeeltelijk een onbekende en is dus moeilijker toegankelijk.
 - o Na de inwijding moet men de Broeders kunnen motiveren om te blijven.
 - o Door de arbeidstafels en het aantal zittingen is het soms onmogelijk voldoende plaats te voorzien voor instructies en begeleiding van de Broeders.
 - o Het bezoeken van andere werkplaatsen wordt ervaren als een werkelijke meerwaarde.
- o De kwaliteit van de uitvoering van de ritualen is belangrijk:
 - o Kleine loges hebben soms logistieke problemen; onvoldoende Broeders voor het invullen van de functies.
 - o Opgelet: een ritueel is gemaakt voor de mens en niet omgekeerd.
 - o De noodzaak aan oefenloges is zeer belangrijk.

- o Er is nog verdere informatie nodig:
 - o Wanneer verlaten de Broeders de Obediëntie?
 - o Stappen ze over naar andere obediënties of verlaten ze de Vrijmetselarij volledig?
 - o Waarom naar een andere obediëntie?
 - o Wat zijn de werkelijke redenen van vertrek?

4. Conflicten

- o Conflicten binnen de Loge geschieden vaak “ondergronds” en worden niet voldoende in de openheid gebracht en behandeld.
- o De Voorzittend Meester is de eerste om een conflict op te nemen en voor een oplossing te zorgen.
- o Het gevaar van emailverkeer: meestal schieten ze tekort qua nuancering, ze bevatten overdrijvingen – meestal ongewilde woordenkeuze – , tekort aan omkadering.
- o Conflicten binnen de Loges vinden vaak hun oorsprong in de hogere graden.

III. AANBEVELINGEN EN ACTIES

Ter herinnering: als de Grootloge zich inzet om te luisteren naar de Loges en hen actief wil ondersteunen, is het in de eerste plaats aan de Loges zelf en in het bijzonder aan de Voorzittend Meesters en hun Commissie van Officieren-Dignitarissen om te beantwoorden aan de verwachtingen van hun leden.

1. Op het vlak van de Grootloge

- o **Informatieavonden:** Voor de Grootloge of de Loges maar met de steun van de Grootloge. Aankondiging op de publieke website van de RGLB en via de ledenwebsite voor de Loges. Een tussenkomst van de Grootmeester kan de initiatieven een grotere draagwijdte geven. Meerdere loges hebben dergelijke avonden reeds met succes georganiseerd.
- o **Sociale media Facebook en Twitter:** om de jongere generatie te bereiken.
 - o Ondertussen zijn Facebook en Twitter van 13 mei 2015 reeds in werking.
- o **Brochure en flyer:** voor de jongere broeders en profanen. De brochure wordt voorbereid.

- **Uitgave met onderricht voor de Opzieners enz...** ze bestaan reeds in het Frans en zijn beschikbaar voor de geïntereerde lezer in de gespecialiseerde boekhandels (cfr de kleine werkjes van Raoul Berteaux) maar ze zouden in het Nederlands moeten vertaald worden en aangepast.
- **Promotie van de publieke website:** door een Focus-rubriek in te voeren (bestaat reeds sedert begin 2015) die handelt over een thema die de interesse van de profaan kan wekken, wordt de bezoeker via dit lokmiddel omgeleid om de website verder te bezoeken.
- **Erfgoeddag 2016 in Vlaanderen** (met centraal thema Rituelen): de RGLB zichtbaar opstellen voor de buitenwereld: initiatieven zijn in bespreking.
- **Denktank van de Bbr in de schoot van de RGLB over methodes die succesvolle en kwaliteitsvolle aanwerving mogelijk maken;** uitwisseling van positieve ervaringen; creatieve ideeën over hoe men de profaan de Vrijmetselarij zelf kan doen ontdekken.
- **Demonstratierituaal:** voor de profanen met het doel hen bij wijze van smaakmakertje onze werkwijze te laten ontdekken en te tonen wat wij werkelijk doen.
- **Logistieke steun aan Loges voor het aanleveren van een website:** een sjabloon van de Homepage van de publieke website en andere zijn beschikbaar. Op de verschillende sites van de Loges zou men een pagina moeten toevoegen die eigen is aan de RGLB om de “branding” van de Obediëntie te verzekeren.
- **Op meer gerichte wijze de jongeren (vanaf 25 jaar) focussen:** vergeet niet dat jongeren andere jongeren aantrekken (eigen vriendenkring).
- **In de Koningstraat een jaarlijkse bijeenkomst organiseren voor alle nieuwe leerlingen van het afgelopen jaar** waarbij er een voorstelling gedaan wordt van de obediëntie en de verschillende ritussen. Mogelijk ook met rondetafelgesprekken om te luisteren naar hun ervaring en verwachtingen.
- **Het opstellen van een bibliotheek met bouwstukken en instructies over verschillende onderwerpen, beschikbaar voor de Loges.**
- **Memorandum over het beheer van conflicten:** hoever gaat men met het inlichten van de Broeders over bestaande interne conflicten in de Loge? Kan men alles vertellen? De procedures overstijgen om het informatiebeleid in goede banen te leiden en de conflicten zelf te beheren.

- **Nabespreking met de vertrekkers:** Wanneer vertrekken ze? Waarom? Om wat te doen nadien: overstappen naar een andere obediëntie of de vrijmetselarij volledig verlaten?
- **Samenwerking op het niveau van de Grootloge nastreven en verbeteren met andere obediënties over projecten die geen politieke, godsdienstige of maatschappelijke impact hebben:**
 - op nationaal vlak met de andere Belgische obediënties: het Belgisch Museum van de Vrijmetselarij, de leerstoel Theodore Verhaegen, beurs van het maçonniek boek...
 - op internationaal vlak (niet-uitputtend): Wereldconferenties, Ritus en Tempelbouw (GON), Euregio (initiatief van verschillende reguliere en erkende loges van België, Nederland en Duitsland) maar met de steun van de RGLB enz..

2. Op het vlak van de Loges

Het betreft hier aanbevelingen – zonder dwingend karakter – voor de Loges. Het Grootcomité raadt nochtans ten eerste aan om deze zo spoedig mogelijk in praktijk te brengen en dit op permanente basis. Zij is namelijk van oordeel dat gezien op de gezamenlijke arbeid die ondernomen werd sedert 2012, het gaat over concrete en realistische middelen die kunnen bijdragen om de ontplooiing te verzekeren van de huidige leden en vooral de toekomstige leden van de Vrijmetselarij in het algemeen en van de RGLB in het bijzonder.

- **Eén of meerdere woordvoerders aanduiden binnen de Loge voor contacten met de buitenwereld** die een gedegen kennis bezitten van de Vrijmetselarij.
- **In samenwerking met de Grootloge en gezamenlijk met de Loge zelf, zich verder openstellen naar de profane wereld in haar omgeving** door blanke voorstellingen, liefdadigheidsconcerten en Opendeurdagen, zoals bv (niet allesomvattend): Geoffroi de St Omer, Semper Fidelis, Fides et Amor, Spinoza, Athanor, enz ...
- **Mogelijkheden van een adoptieloge evalueren.**
- **De analyse van de motivering van de profanen die uit de onderzoeken blijkt, grondig bestuderen** (cfr. Vooral de besluiten van Astraea, bijlagen 2 en 3).
- **Luisteren naar de Leerlingen, hun terugkoppeling aannemen en in COD bespreken.** Om een betrokkenheid en wederkerige samenwerking te bekomen (mentor systeem?) – ook voor de meesters.

- **Een formule van nabespreking ontwikkelen** om na te gaan waarom broeders ons verlaten; motivering.
- **De samenwerking met andere loges bevorderen** en vooral versterken (dit wordt beschouwd als een essentieel onderdeel):
 - De onderlinge bezoeken binnen de RGLB vermeerderen, zowel op individueel niveau als op logeniveau. Ideeën: gezamenlijke zittingen, gezamenlijke St-Jansvieringen (bv. De Loges in Charleroi).
 - Gezamenlijke seminaries voor Leerlingen en Gezellen.
 - Uitwisseling van sprekers voor het opleveren van bouwstukken/instructies.
 - De seminaries voor Leerlingen en Gezellen aankondigen op de agenda van de ledensite.
- **Seminaries organiseren voor Meesters (met meerdere loges)**
- **De loges aanzetten tot een weloverwogen opmaak van de agenda van de zittingen** waarbij een snellere opvolging van de nieuw ingewijden en de organisatie van instructies voldoende aandacht krijgen.
- **Een ontevreden broeder de mogelijkheid van outsourcing voorstellen**, zo kan hij de werkplaats verlaten voor een andere werkplaats binnen de RGLB.
- **Broedermalen en samenzijn bevorderen binnen de loge.**

